

rent, vicariorum præbendas essent habituri. Romam peregrinationem aggressus est : quo anno nobis incompertum ; sed certo scimus, dum ille abesset, Gerardum ejus nepotem, thesaurarium et archidiaconum, ab archiepiscopo Trevirensi vicarium generalem diocesis institutum fuisse. Alterum in Cluniacense monasterium iter suscepit, monachorum illic degentium sanctam conversationem virtutesque suscipiendi et æmulandi gratia. Plurimas res ecclesiæ suæ tradidisse dicitur in Actis episcoporum Tullensium. In synodo celebrata vii Idus Maii 1192, ad archidiaconorum et abbatum preces publicavit statuta de insequendis raptoribus, hæreticis et monachis apostatis. Ratas habuit eo anno item et 1196 indultas Flabonis-montis monasterio donationes. Subscripsit 1194 litteris in gratiam S. Michaelis. Ipso quidem anno pacem conciliavit inter Simonem ducentem Lotharingiæ et Ecclesiam Romaricensem. Ecclesiam d'Enville ab Herberto, Radulfo de Asperomonte filio, conditam sacravit anno 1195. Eodem anno Simoni de Parois, mox Jerosolymam profecturo, crucem exhibuit, ipsiusque in peregrinatione defuncti testamentum, quod ab illo acceperat, est executus. Mirevallensi cœnobio tradidit anno 1196 altare de Midrevault. Interfuit eodem una cum nepote suo comitis ab Henrico VI Cæsare Spiram indictis, ubi et ipse a legato apostolico crucem ad iter in terram sanctam suscipiendum accepit. Insequenti anno ad imperatorem querelam de Theobaldo I Barri comite, ut ecclesiæ Tullensis vexatore, detulit ; largitusque est canonicis S. Leonis prioratum de Nas et Leprosorum domum sitam in parochia de Petra-ficta. Confirmavit etiam viii Kalendas Junii ejusdem anni Hugoni abbati Cluniacensi ecclesiam de Mosterol. Adhuc etiam de exorta inter Simonem ducentem Lotharingiæ et Romaricensem Ecclesiam controversia litteras expedivit (1). Jerosolymam hoc anno vel insequenti profectus, uti voverat, in itinere decessit vi Kalendas Decembris, juxta Necrologium S. Mansueti. Corpus ejus in urbem relatum, in medio navis cathedralis humo mandatum est, dein in tumulum Hugonis, II Vadani-montis comitis, nepotis sui, in ipsa ecclesia sepulti, translatum.

(1) Bened., *Hist. Tull.*, prob., p. 98.

ODONIS STATUTA SYNODALIA

ANNO 1192 EDITA.

(D. MARTEN., *Thesaur. Anecd.*, IV, 1178, ex autographo Belli-Prati.)

In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.

Obo, Dei gratia Leuchorum episcopus, omnibus ecclesiasticis personis in episcopatu nostro constitutis in perpetuum.

Noverint in posterum, ac memoriter teneant universi, quod dilecti nobis in Domino fratres et amici archidiaconi et abbates de episcopatu nostro ad nos venientes, et pro lacrymabilibus injuriis, quibus ecclesiæ nostræ et ecclesiarum ministri quotidie oppressi irremediabiliter laborabant et afficiebantur, pariter ingemiscentes; unanimiter nos rogaverunt, ut contra tyrannidem raptorum et quorumlibet malefactorum in eos desævientium, illud auxilium et protectionis consilium atque tutamen eis misericorditer exhiberemus, quod ex injuncta nobis cura et officio pastoralis eis paterne exhibere debebamus. Unde nos communicato cum eis consilio, sicut rationabile nobis visum fuit, et eorum discretæ consideratio nobis consuluit, statuimus quod in præsentis pagina capitulatim adnotari præcepimus.

I. *Divina non celebrentur in locis per quæ transeunt injuste ablata ecclesiis.*

Statuimus itaque, et sub anathemate interdiximus, ut quando per quocumque castrum seu villam in episcopatu nostro consistentem bona ecclesiarum nostrarum, seu cujuslibet clericorum nostrorum per injustam ablationem deducta transire, vel forte ibi pernoctare contigerit, ita quod exinde nihil prorsus ibi remaneat, interim divina ibi non celebrentur. Ubiunque autem bona illa vel ex toto, vel ex

A parte receptari, vendi, aut quocumque modo expendi contigerit, divina ibi fieri omnino interdiximus, et emptores pariter cum prædatoribus eadem excommunicationis sententia innodatos esse usque ad integram restitutionem, et condignam satisfactionem decernimus : hoc adjicientes, quod interim si qui ibi manentes, et illius injuriæ non consentanei nec auctores in extremis positi fuerint, confessionis et viatici suffragio fungantur, sepulturam vero in atrio non habeant, donec ablatis ex integro restitutis, et divina ibi celebrentur, et extra atrium positi sine omni emendatione debito atrii honore donentur.

II.

Constituimus etiam, ut si aliquis de principibus aut nobilioribus hujus terræ bona quælibet ecclesiarum seu clericorum nostrorum in propria persona sua per violentiam diripuerit, et in villam suam deduxerit ; in eadem villa, et in tota alia terra sua divina non celebrentur, donec ablata ex integro restituantur. Si vero milites, vel quicumque de familia tam principum quam nobilium aliorum bona quæcunque similiter ecclesiarum seu clericorum nostrorum violenter acceperint, et in villam domini sui deduxerint ; divina ibi penitus non celebrentur, donec ablata cum satisfactione ex integro restituantur ; et cum ipsi maleficii auctores a nobis nominatim excommunicati fuerint, et hoc per episcopatum nostrum innotuerit ; ab omnibus presbyteris ubicumque divina fient, singulis dominicis diebus nominatim excommunicentur. Si vero pro

rigore justitiæ capitalia ex integro reddita fuerint, A ipsi tamen, non nisi satisfactione nobis prius facta, nullatenus absolvantur. Hoc vero nunc superaddimus, quod quicumque aliquem de hujusmodi malefactoribus, a nobis nominatim excommunicatis, in domo sua receperit, apud sese eum pernoctare sustinuerit, pariter cum illo excommunicatus sit, nisi per ignorantiam se hoc fecisse probare possit: quod sola manu sua ei facere licebit si voluerit; si autem se inde purgare non potest, et ad emendationem culpæ pro nocte illa decem solidos solvere voluerit, et toties decem solidos quot noctibus illum recepit, a sententiæ vinculo absolutus erit.

III. *Hæc statuta transgredientes officio et beneficio privati.*

Quia vero diligenti ac perutili consideratione hæc deliberavimus, et communi omnium subditorum nobis clericorum tam rogatu quam assensu hoc teneri decrevimus ac præcepimus, statuimus, quod quicumque subditus nobis simpliciter clericus, seu etiam monachus hoc nostrum mandatum transgressus fuerit, et beneficio, si habuerit, et officio careat in perpetuum.

IV. *Divina cessent cum sepelitur aliquis in cœmeterio tempore interdicti.*

Porro de his qui corpus alicujus defuncti violententer in cœmeterio tumulaverint eo tempore quo villa illa a christianitatis obsequio propter justitiam suspensa fuerit; constituimus, ut quandiu ibi sepultum fuerit, divina ibi penitus non celebrentur; et cum ejectum fuerit, nec in illo, nec in alio cœmeterio deinceps unquam sepeliatur. De his vero qui corpus sic tumulaverunt, si quis ante reconciliationem obierit, similiter christiana sepultura careat in perpetuum.

V. *Contra vim inferentes domibus religiosis.*

Et quoniam gravis et intolerabilis plaga domibus religiosorum imminet ex hoc, quod potentes terræ boves seu cætera animalia, vel carros ad carrucandum sibi violententer diripiunt; irrefragabili determinatione constituimus, ut illi qui talem violentiam fecerint, statim sub interdicto excommunicationis teneantur; et illi qui eis dederint vel vendiderint quod carriabunt, postquam violentiam illam cognoverint, similiter excommunicentur, et villa illa ad quam deportatum fuerit

A quod carricaverint, ab omni christianitatis obsequio suspendatur, quousque damna domibus illata ex integro restaurentur, et digne de cætero Deo nobisque satisfiat.

VI. *Adversus fugitivos.*

De fugitivis vero qui professiones suas irritas facientes, de quolibet ordine ad sæculum revertuntur, similiter constituimus, ut singulis Dominicis diebus per universas parochias excommunicentur; et si uxores duxerint, uxores similiter et familiæ eorum excommunicentur, et omnes qui eis aliquam christianitatis communionem scienter præstiterint, sub interdicto cum eisdem teneantur.

VII. *De celebrante præsentem excommunicato.*

Si quis vero nobilium vel potentum terræ tempore quo excommunicatus fuerit a nobis presbyterum aliquem adduxerit, et contra interdictum nostrum divina sibi celebrare fecerit; ille qui taliter celebrare præsumperit, excommunicetur, et officio et beneficio ecclesiastico in episcopatu nostro careat in perpetuum.

VIII.

Constituimus etiam, ut si aliquis presbyter a nobis excommunicatus in diœcesi nostra divina celebrare præsumperit, beneficio et officio ecclesiastico careat in perpetuum.

IX. *Contra Waldenses hæreticos.*

De hæreticis autem qui vocantur *Wadoys* omnibus fidelibus tam clericis quam laicis in remissionem peccatorum suorum præcipimus, ut quicumque eos invenerint, vinculis astrictos teneant, et ad sedem Tullensem puniendos adducant.

X.

Illud sane memoriæ commendandum, quod si qui pro executione hujus justitiæ a propriis sedibus suis, quod absit! expulsi fuerint, apud nos nostro patrocinio nostraque dispositione victus et vestitus administrationem, prout dignum fuerit, indubitanter invenient. Omnibus hujus cartæ tenorem servantibus sit pax et gaudium per omnia sæcula sæculorum.

D Actum legitime, publice recitatum, canonicè in sancta Tullensi synodo confirmatum, indictio-
ne x, viii Idus Maii, anno Dominicæ Incarnationis 1192.